

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Донка Петрова Байкова-Маркова, д.м.

Завеждащ катедра “Превантивна медицина”, ФОЗ,
Медицински университет, София
гр. София 1527, ул. „Бяло море” № 8, ет. 4, тел: 0888370922

Външен член на Научно жури

Заповед № **719/07.05.2012** г. на Ректора на НСА “Васил Левски”, гр.София
по конкурс за **доцент** по професионално направление 7.6. Спорт към сектор
“Биохимия” при катедра “Физиология и биохимия” при НСА “Васил Левски”, София
обявен в „Държавен вестник” бр.98/13.12.2011 г.

Относно: Научната продукция на
на Гл.ас. Люба Николова Андреева, доктор
единствен кандидат в конкурс за Доцент към сектор “Биохимия” при катедра
“Физиология и биохимия”, НСА “Васил Левски”, София

Във връзка с процедурата:

Главен асистент Люба Николова Андреева, доктор е единствен кандидат в конкурса за Доцент към сектор “Биохимия” при катедра “Физиология и биохимия” към НСА “Васил Левски”, гр. София. При провеждане на конкурса са съобразени всички клаузи на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НСА “Васил Левски”, 2011, в частност - процедура за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Биографични данни и професионално развитие

Люба Николова Андреева е родена на 03.04.1950 год. в гр. София.

През 1976 г. завършва СУ “Климент Охридски”, Биологичен факултет, специалност Биохимия и микробиология.

1976-1977 год. започва работа като специалист в секция “Биоенергетика” към Институт по Физиология, БАН.

От 1978 до 1985 г. е на длъжност специалист по Биохимия в Катедра по Физиология и биохимия при НСА.

От 1985 до 1988 е асистент по Биохимия към същата катедра.

През 1988 е престепенувана в старши асистент.

От 1990 г. до настоящия етап е главен асистент към Катедра Физиология и биохимия при НСА.

След успешна защита на дисертационен труд на тема *“Ефекти на суплементация с богати на антиоксиданти хранителни продукти върху биомаркери за оксидативен стрес”* Люба Николова Андреева е удостоена с диплома № 34871/19.012011 на ВАК за образователна и научна степен “Доктор” по научната специалност 05.07.05. “Теория и методика на Физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната

През 1987/1988 г. завършва ИЧС към тогавашното Министерство на културата, образованието и просветата по английски език. Владее също така италиански и френски език.

Научно-изследователска дейност

За целите на настоящия конкурс са изключени от рецензирани публикациите, с които кандидатката се е представила при престепенуването си в главен асистент. Не са предмет на рецензиране също така публикациите по защитата на общообразователната и научна степен “Доктор”.

➤ Наукометрични показатели:

За рецензиране приемам всички публикации, отпечатани в научни списания, както и тези, отговарящи на изискванията за научна разработка.

Представените ми за рецензиране научни трудове са разделени в три *раздела*, озаглавени от кандидатката в конкурса както следва: **Раздел I “Книги “; Раздел II. “Статии” и Раздел III “Резюмета”**. Отделно са налични списъци (без копия на трудовете тъй като не подлежат на настоящо рецензиране) на заглавия на 10 публикации във връзка с конкурса за главен асистент и 5 публикации за образователна и научна степен „Доктор” (всичко 15).

Общият брой *публикации*, с които Люба Андреева се представя в настоящия конкурс са **19 и 11 участия** в национални и международни научни форуми у нас и в чужбина, документирани с копия на резюмета в съответни сборници с резюмета. **Три** материала от този раздел са в *подраздел “разширени резюмета”*, тъй като съдържат тезиси на съответните научни съобщения.

В **7** от научните трудове участничката в конкурса за доцент е **първи автор**, от които в **6** – **единствен автор** (самостоятелен автор на **1 монографичен труд** (“Хранителни добавки за здраве и спорт”) и на **3 раздела** от *Ръководство по биохимия* и на **2 статии**). **Втори автор е в 2 статии, а трети и следващ – в 10** (в т.ч. – в раздел от монографичен материал “Лечебна физкултура при деца с инсулинозависим диабет”).

Изразено процентно: В **37%** от цялата рецензирана научна продукция Люба Андреева е *водещ автор*.

Андреева е самостоятелен автор на рецензирана монография “Хранителни добавки за здраве и спорт”, НСА-ПРЕС, 2011.

Както насочва заглавието, този научен труд е в областта на нутрацевтиците – един актуален здравно-профилактичен проблем с важно значение за практиката, а именно – храненето на здравия и болния човек, на лицата с повишени и/или специфични физиологични потребности, при които метаболизмът предявява съответни изисквания, свързани с интензивността на физическата работа, мускулните натоварвания и здравния статус (в т.ч. – биохимичните параметри) на индивида. Авторката прави литературен преглед на широка гама продукти, в т.ч. – хранителни добавки, функционални храни и напитки за специални медицински цели и/или за целите на здравословното хранене. Върху мястото и използването на суплементите в спорта тя е поставила специален акцент. Представените резултати от собствени научни изследвания върху здрави млади доброволци и активни спортисти допринасят за научната достоверност на изложението и заслужават висока приносна оценка.

Участничката в конкурса е съавтор и на научна монография “Лечебна физкултура при деца с инсулинозависим диабет”, НСА, 1991 г. (Авторски колектив Венова Л, Джарова Т, Павлова Е, Андреева Л, Ганчев Д, Дамянова М – под ред. на Венова Л) и съавтор на Ръководство по биохимия за студентите от НСА, 1992, преиздадено 2001год.

Има две статии в съавторство в чуждестранни издания (една в “European Journal of Physical Medicine and Rehabilitation” - №4 и една публикация в Сборник доклади от 6-ти Европейски конгрес по Спортна медицина в Анталия, Турция, Medimond International Proceedings, 2010 - №16) .

Публикациите в престижни наши научни издания :”Спорт и наука” (№ 5,6,9,11,12), една в “Наука Диететика” (№14), една публикация в Годишник на СУ “Климент Охридски”, а останалите (№ 10,15,16,17) – в сборници-доклади от научни форуми.

➤ **Научна активност:**

Люба Андреева е документирала участието си в научни форуми (национални и международни конгреси, симпозиуми, конференции) с **общо 11 броя резюмета от научни съобщения** (отпечатани в сборници).

Съгласно регламентите за рецензиране, резюметата не са публикации и имат само подкрепяща наукометричните показатели и активността на съответния кандидат стойност.

Три съобщения са представени на международни форуми в **чужбина**.

Две от **резюметата** (на доклади, изнесени в **Китай и Турция**) са публикувани в списания с **impact factor** респ. 1,124, съотв. 0,865 или общо 1,989, но за достоверността им не е представен официален документ от библиотека или специализиран електронен сайт.

Третото резюме от тази подгрупа материали (резюмета от доклади, изнесени в чужбина) е от симпозиум в Зимбабве.

8 броя резюмета са от доклади, изнесени на **наши научни форуми**.

В авторските колективи на **4 броя** научни съобщения, чиито резюмета са представени за обсъждане, гл. ас. Андреева е втори автор, а при останалите **7 броя** – тя е трети и следващ автор.

Представени са **6 броя сертификати** за участие в научни форуми, **един** от които **не приемам**, защото е бил предмет на оценки при научната и образователна степен “доктор” (сертификат за участие в 15-ти Балкански конгрес по Спортна медицина, 2008 в Румъния, №2 от съответния списък и не е представено резюме).

➤ **Участие в научно-изследователски проекти**

Люба Андреева участва в **следните научно-изследователски проекта**:

- В **3** международни проекта по Програма за международно сътрудничество между Национална спортна академия и Университета на Зулуленд (ЮАР) – изпълнител и координатор;
- В **един** Национален проект – изпълнител.

➤ **Учебно-преподавателска дейност**

Кандидатката в конкурса е представила документ за учебно-преподавателската си дейност, в който количествените параметри са само частично конкретизирани, както следва:

- ✓ Лекции по Бихимия в 3-те факултета на НСА за образователна и квалификационна степен, ОКС “бакалавър”;
- ✓ Лекции по СИП “Биология” (за ОКС “бакалавър”);
- ✓ **Лекции 5 бр.** за учебната 2011/2012 г. – ОКС “магистър” по Кинезитерапия
- ✓ Консултации по Биохимия – със студенти, ОКС “бакалавър”;
- ✓ Изпити по Биохимия и СИП “Биология”, ОКС “бакалавър”;
- ✓ Автор на **2 практически упражнения** по “Спортна биохимия”; на семинар “Допинги и биостимуланти” и на “Физиология на мускулите”;
- ✓ Регулярно участие в кандидатстудентски изпити по Биология в НСА.

Считам, че при оценяване на посочената огромна учебна натовареност, едно евентуално таблично представяне на справката за последните три години с цифрови изразения (каквато е обичайната практика в конкурсното оценяване и каквато в дискутираната документация липсва) би улеснило рецензирането по учебно-преподавателската дейност - основна дейност за целите на конкурс за доцент. Количествените параметри биха й придали конкретни измерения.

Гл.ас. Л. Андреева е била научен ръководител на 1 студент в образователно квалификационна степен “бакалавър”, който успешно е защитил дипломната си работа.

Моята **преценка за приносите** е, че те в три основни направления на Спортната медицина: Хранителни добавки; Спортна дееспособност; Лечебна физкултура при деца с инсулинозависим диабет и имат научен, методичен, практически и потвърдителен характер.

I. ПРИНОСИ С НАУЧЕН ХАРАКТЕР:

В направление “**Хранителни добавки**” се предоставят оригинални научни данни за благоприятни биологични ефекти от хранителна суплементация при спортисти върху специфични показатели (биомаркери) за оксидативен стрес (пикочна киселина, общ билирубин, левкоцити, неутрофили, лимфоцити, С-реактивен протеин, лактат и глюкоза), което има определена научна и приложна стойност при овладяване на възпалителните реакции и повишаване имунния отговор на организма (публ.№1).

В направление “**Лечебна физкултура при деца с диабет – тип 1**” е разработена оригинална програма на лечебна физкултура, включваща занимания след трите основни приема на храна, с цел - преодоляване на постпрандиалната хипергликемия.

II. ПРИНОСИ С МЕТОДИЧЕН ХАРАКТЕР

В направление “Спортна работоспособност“ е разработена методология на тренировката и обучението по плуване.

Извършена е модификация на специфични плувни тестове (за аеробна работоспособност – на Simon и за анаеробна работоспособност – на Simon & Thiasmen), с цел – прилагането им в спортната практика, съобразно квалификацията на плувците (публ. №8 и резюмета № 18 и 26).

III. ПРИНОСИ С ПРИЛОЖЕН ХАРАКТЕР

Предоставена е ценна за *тренировъчната практика* информация за:

- оценъчната стойност на специализираните тестове при състезатели-бегачи на средни и дълги разстояния;

- за хормонални и метаболитни промени при анаеробни натоварвания (резюме № 19) и при оценка на анаеробната работоспособност на спортистите (резюме № 23);
- за въздействието на неблагоприятни екстремни стресорни фактори на околна среда (високопланински условия, условия под вода и под земя) върху физиологични и психологични показатели на организма – с определено важно значение за практиката (резюме № 16) и др.

IV. ПРИНОСИ С ПОТВЪРДИТЕЛЕН ХАРАКТЕР

- Извършената оценка на физическото развитие и състава на телесната маса на военнослужещи, която не установява съществени различия от общата популация (публ. № 10-12);
- Разработените въпросници за антропометричен хранителен статус са адаптирани към изисквания на тренировъчната практика.

Въз основа на изложеното считам, че в настоящия конкурс са изпълнени **критериите по член 38, ал. 5 и 6 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НСА от 2011, както следва:**

Доцент	Изисквания	Гл. Ас. Л. Андреева, доктор
Общ брой публикации	12	19
Участие в монографии	-	2 броя
Участие в учебни ръководства	-	1 брой с 3 глави
В международни списания	-	2
В списания с impact factor /	-	2 резюмета от научни доклади, отпечатани в списания с impact factor 1,124 (Chinese J. of Pathophyseology) и impact factor 0,865 (J. of Sports Science and Medicine, Turkey)
Участия в международни научно-изследователски проекти	-	3

Участие в национални научно-изследователски проекти	-	1
Положителни цитирания	- -	1 - от чуждестранни научни източници 0 - от български научни източници
Ръководство на дипломна работа	-	1
Участие в образователни и курсови проекти		да

Научната документация е достатъчна за покриване критериите за получаване на академично звание „Доцент”.

➤ **Лични впечатления**

Познавам гл.ас. Люба Андреева, доктор от участията ѝ в научните форуми на Българското дружество по Хранене и диететика, чийто Заместник председател съм. Оставала съм с приятни впечатления от информативната стойност и интерпретация на представяните данни от оригинални научни изследвания, ръководени обикновено от доц. Атанасов, дмн. Затова приех поканата да стана рецензент в конкурса за доцент, в който гл.ас.Андреева е единствен кандидат. Разбира се, също така - водейки се от собствените ми научни интереси и компетенции в областта на Превантивната и спортната медицина.

Забележките ми към гл.ас. Андреева се отнасят до някои дефицити в представената научна документация:

- Липсва авторско класифициране (в т.ч. – цифрово, таблично или по друг начин) на наукометричните показатели. Механичното броене и изчисления отклоняват усилията на рецензиращите от същинските им експертни ангажименти да оценяват научните достойнства на трудовете;
- Липсва количествена характеристика на учебно-преподавателската дейност;
- Липсва документ за impact factor на списанията, в които са отпечатани резюметата от доклади, което поставя под въпрос тяхната достоверност и цифрова стойност;
- Налична е авторска справка само за една положителна цитация на научен труд на Андреева в дисертационен труд, което намирам за крайно недостатъчно. Считаю, че ако беше приложена библиотечна, електронна или друга справка за

цитирания на трудовете на кандидатката, същите щяха да придобият несравнимо по-висока научна стойност.

Посочените забележки не омаловажават научните и преподавателски характеристики на участничката в настоящия конкурс за “Доцент”, а имат по-скоро насочващ и препоръчителен характер за евентуални следващи участия в подобен род представяния.

➤ **Заклучение:**

Единствената участничката в конкурса за доцент към по професионално направление 7.6. “Спорт” към сектор “Биохимия” при катедра “Физиология и биохимия” в НСА “Васил Левски”, София гл.ас. Люба Николова Андреева, доктор е представила съответстваща на изискуемата научна продукция, съгласно Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НСА, 2011г., чл. 38, ал. 5 и ал.6, подкрепена от авторско свидетелство за дисертационен труд. При 37% от предоставените за рецензиране научни трудове Андреева е водещ и/или самостоятелен автор, което означава, че тя е била ръководител, отговорен изпълнител и основен реализатор на голяма част от научните разработки. Използването на комплекси от съвременни международно приети методики и адекватен инструментариум гарантира надеждност и сравняемост на публикуваните научни резултати. Считаю, че цялостната научна продукция на кандидатката е актуална, инструктивна и има важно практическо значение за българската наука и практика по Спортна медицина.

Въз основа на изложеното, препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да оценят по достойнство цялостната научна продукция и учебно-преподавателска дейност на гл.ас.Люба Николова Андреева, доктор и **да гласуват положително** за удостоверяването ѝ с академичната длъжност **„Доцент”** към сектор “Биохимия при катедра “Физиология и биохимия” в НСА “Васил Левски” - София

13.06.2012 г.

гр. София

Рецензент:.....

Проф. д-р Донка Петрова Байкова, д.м.

/Зав.катедра “Превантивна медицина”, ФОЗ,МУ, София/